

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Praktiska
Gymnasiet Örnköldsvik inom enskild huvudman
Praktiska Sverige AB i Örnköldsviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Gymnasiet Örnsköldsvik avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de ämnesplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Praktiska Gymnasiet Örnsköldsvik i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och följer upp lärares arbete med samverkan.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver utforma ett arbete på skolan som leder till att elever får en anpassad undervisning som stimulerar till ett ökat lärande.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utifrån en analys av skillnader i betyg i olika ämnen och mellan resultat på nationella ämnesprov för diskussioner med lärare i syfte att hitta förklaringar till avvikelser.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 29 januari 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:1369) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Praktiska Gymnasiet Örnsköldsvik leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn utifrån ett brett underlag skaffar sig en god nulägesbild av skolan och att rektorn utifrån det samlade underlaget i uppföljningen genomför ett analysarbete. Rektorn genomför relevanta utvecklingsåtgärder utifrån sin uppföljning och analys samt fattar beslut om hur resurser ska fördelas för att möta identifierade behov. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet med ett fokus på att det kollegiala lärandet ska leda till avtryck i undervisningen men det saknas en struktur för samverkan mellan ämneslärare och inom kollegiet. Rektorn arbetar för att skolans arbets- och förhållningssätt ska vara tydliga för lärarna och följas av samtliga samt att obehöriga lärare ges en planerad introduktion men där det saknas en tydlig rutin för detta. Granskningen visar vidare att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas.

Uppföljning av resultat och undervisningen

Granskningen visar att rektorn utifrån ett brett underlag skaffar sig en nulägesbild av skolan. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, lärarna och representanter för elevhälsan framgår att rektorn följer upp kunskaps- och värdegrundsresultaten genom mitterminskonferenser, elevhälsomöten (EHT-möten), arbetsplattsträff (APT), skolans digitala resultatsystem och i så kallade elevärendemöten, som är ett samtal mellan mentorer och rektorn kring individuella elevers studieresultat. Under läsåret genomförs även uppföljningar av elevers undervisningsutvärderingar och en koncerngemensam elevenkät. Vidare tar rektorn del av undervisningens genomförande genom informella lektionsbesök utifrån identifierade behov i uppföljningsarbetet. Rektorn följer också upp undervisningens genomförande genom att biträdande rektorn gör planerade lektionsbesök och att elevhälsan gör informella klassrumsbesök och presenterar sina iakttagelser på EHT-

möten. Under detta läsår har rektorn även fått en bild av undervisningens genomförande genom pedagogernas arbete utifrån det prioriterade verksamhetsmålet lärarskap, som exempelvis innefattar arbetet med att skapa gemensamma lektionsstrukturer. Där har alla lärare genomfört lektionsbesök och rektor har medverkat i diskussionen om dessa. Utifrån uppföljningsarbetet och de olika lektionsbesöken för rektorn spontana samtal med enskilda lärare. Vidare följs undervisningens arbetsplatsförlagda lärande (APL) upp genom att rektorn stämmer av med yrkeslärarna och också tar del av information som framkommer i samband med utvecklingssamtalen en gång per termin. Därutöver har rektorn medverkat i enstaka så kallade trepartssamtal mellan yrkeslärare, elev och handledare. Under läsåret genomförs även uppföljningar värdegrundsarbetet och av och värdegrundskartläggningen (LoV-enkät).

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån det samlade underlaget i uppföljningen genomför ett analysarbete. Av inskickad dokumentation och av intervju med rektorn, elevhälsan och lärarna framkommer att rektorn analyserar kunskaps- och värdegrundsresultaten och förmedlar resultaten till personalen. Det framkommer dock att rektorn främst presenterar elevernas kunskapsresultat för personalen med fokus på om eleverna nått målen eller ej. Rektorn, elevhälsan och lärarna diskuterar sedan vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå målen för godkänt. Rektorns uppföljning och analys sammanställs sedan i en kvalitetsrapport. Enligt rektorns sammanställning har den totala andelen elever som har nått minst betyget E ökat med 8 % och andelen som har nått betygen C-A har minskat med 13 %. Rektorn menar i sin analys att motivationen inte räcker för många elever att nå högre betyg än godkänt och att lärarna behöver arbeta mer med differentierad undervisning och att utmana eleverna. Vidare framgår att rektorn i sin uppföljning av undervisningen har identifierat att många lärare inte anpassar och skapar uppgifter med olika nivåer utan att alla i klassen ofta får samma uppgift att utgå ifrån. Det framgår även av sammanställningen att andelen F på nationella provet i matematik ökat från 17 % 2019 till 35 % 2022 och att antalet D-A minskat från 33 % 2019 till 9 % 2022. Rektorn identifierar därför även matematikundervisningen som ett prioriterat område under läsåret. Utifrån uppföljning av APL har rektorn sett att det är stora skillnader gällande hur och om trepartssamtalen samt det digitala verktyget för APL används, vilket också framkommer i intervju med elever och yrkeslärare. I intervjun med rektorn och eleverna framkommer att värdegrundsarbetet är planerat att gå genom arbetet med elevråd och klassråd till mentorstiden men att det är ett arbete som inte sker alls i vissa klasser där vissa klasser inte har något elevråd och andra klasser inte har något organiserat arbete under mentorstiden.

Utvecklingsåtgärder och resursfördelning

Granskningen visar att rektorn utifrån sin uppföljning och analys genomför utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas för att möta identifierade behov. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att rektorn tillsammans med lärarna följer upp det rektorn identifierat som generella mönster i elevers undervisningsutvärderingar. Utifrån de samlade enkätunderlagen skapar rektorn sedan individuella handlingsplaner för enskilda lärares undervisning i syfte att utveckla undervisningen. Utifrån inskickad dokumentation framgår att rektorn har beslutat att fokusera skolans utvecklingsarbete till områdena elevhälsa, lärarskap och mentorskap. Elevhälsan är ett fokusområde eftersom delar av elevhälsan anställdes föregående läsår och arbetet är att fortsatt förtydliga och förbättra processer i arbetet med enskilda elever. Ett annat fokusområde för läsåret är lärarskap eftersom det är många nya lärare på skolan. Rektorn menar att det främst är många nya yrkeslärare som inte har någon bakgrund som pedagoger vilket ger ett behov av att stötta och introducera dessa lärare. Skolans förstelärare har av rektorn delegerats uppdraget att introducera dessa lärare i begrepp som lektionsstruktur och differentierad undervisning. Som en åtgärd för att se till att lärarna har den kompetens som behövs i arbetet med APL har rektorn sett till att en av yrkeslärarna har som försteläraryppdrag att utbilda yrkeslärarna i det digitala verktyget och rektorn menar att det skett förbättringar i användandet under detta läsår. Skolan har även under läsåret arbetat med mentorskapet som gjordes om inför detta läsår till att endast yrkeslärarna är mentorer. Rektorn menar att yrkeslärarna träffar eleverna mest och har större möjlighet att snabbt reagera om studierna inte fungerar för den enskilde eleven.

Av intervjuerna med rektorn och elevhälsan framgår att resursfördelningen inför varje läsår utgår från den samlade uppföljningen av skolans resultat och att den kontinuerligt ses över och förändras om det uppstår behov. Elevhälsoteamets möten är här ett viktigt underlag för resursfördelningen. Under vårterminen 2022 har rektorn ökat tjänsterna för specialpedagog och kurator. Rektorn har inför detta läsår exempelvis satt in en extraresurs i delar av matematikundervisningen. Rektor har även med utgångspunkt i uppföljningarna genom EHT anställt en extra elevassistent i en klass med lägre studiero för att stötta undervisningen på grupp- och individnivå.

Ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn på flera sätt leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett fokus på att det kollegiala lärandet ska leda till avtryck i undervisningen men att det saknas en struktur för samverkan mellan ämneslärare och

inom kollegiet. Av inskickad dokumentation och i intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framkommer att rektorn skapat en organisationsstruktur där alla lärare träffas vid ett tillfälle varje vecka. Lärarna träffas då för APT eller en så kallad samverkansträff där förstelärarna och elevhälsan utifrån sina respektive uppdrag arbetar med lärarna. Därutöver har lärarna ett tillfälle i veckan då de har möjlighet att träffas och som även används till interna utbildningar. Exempelvis har elevhälsan utbildat lärarna i hur man ska arbeta med elever som har olika NPF-diagnoser och förstelärarna har också arbetat med fokusområdet lärarskap. Vidare har den gemensamma tiden använts till det kollegiala arbetet med att utveckla en differentierad undervisning. Inom det arbetet har lärarna även genomfört lektionsbesök mellan erfarna och oerfarna lärare som har följts upp av en organiserad diskussion utifrån besöket. Därutöver har elevhälsan en löpande dialog med lärarna och ger handledning i hur lärarna kan planera och anpassa undervisningen utifrån de behov som finns hos eleverna och som identifierats i uppföljningar. Elevhälsan och mentorerna träffas även någon gång per termin för elevgenomgångar klassvis. Av de samlade intervjuerna framgår dock att det saknas ett utbyte mellan lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena och yrkeslärarna. Det framgår att även om rektorn har skapat möjlighet för lärarna att träffas vid behov så leder inte rektorn arbetet eller följer upp att lärarna använder tiden för samverkan. Rektorn har emellertid identifierat att skolan behöver göra mer för att få lärarna att träffas och samarbeta och att ett ytterligare forum behövs för detta ändamål.

Detta beskrivs närmare nedan under *Identifierat utvecklingsområde*.

Granskningen visar vidare att rektorn arbetar för att skolans arbets- och förhållningssätt ska vara tydliga för lärarna och följas av samtliga samt att obehöriga lärare ska ges en planerad introduktion. I intervju med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att rektorn tillsammans med personalen i olika mötesforum diskuterar och arbetar fram gemensamma rutiner och arbetssätt. Alla lärare har pratat om bland annat lektionsstrukturer och gemensamt skapat ett arbetssätt för vilka delar en lektion ska innehålla. Vidare har även arbetet med differentierad undervisning ytterligare bidragit till gemensamma arbetssätt och rutiner. Rektorn leder förstelärarna utifrån deras utvecklingsuppdrag inom exempelvis fokusområdet lärarskap och träffar dem varannan vecka. Obehöriga lärare ges introduktion i hur arbetet som lärare fungerar utifrån en koncerngemensam utbildning och genom en lokalt anpassad introduktion. Alla yrkeslärare på skolan genomgår också en utbildning som huvudmannen organiserar och som tar upp planering och genomförande av undervisningen.

Jämställdhet

Granskningen visar att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas. Det framgår av inkommen dokumentation och intervju med lärarna, representanter för elevhälsan och rektorn att det inte finns några gemensamma diskussioner för hur man ska arbeta med jämställdhet på skolan. Vidare framgår att även om rektorn har identifierat ett behov av ett jämställdhetsarbete på skolan på grund av en ojämn könsfördelning där 61 % av eleverna är män, så leder inte rektorn något medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete på skolan i syfte att se till att eleverna oavsett kön ges samma förutsättningar i utbildningen. I kvalitetsrapporten för läsåret 21/22 framkommer att andelen kvinnor som fått betyget F ökat men att det också är kvinnor som når de högsta betygen. I intervju med rektorn menar hen att orsakerna till att antalet F ökat för kvinnor kan bero på en otrygghet i sådant som sker utanför skolan som exempelvis i sociala medier. Vidare framgår att rektorn också har identifierat i LoV-enkäten att kvinnor upplever en lägre trygghet än män. Även representanter för elevhälsan framhåller att de inte anser att kvinnor och män har samma förutsättningar att lyckas i skolan och på APL och att det finns kvinnor som upplever en otrygghet i de kurser där kvinnor är underrepresenterade. Det framgår även i intervjuer med lärarna att de inte vid något tillfälle diskuterat Skolinspektionens elevenkät och resultatet att kvinnor upplever sig ha mindre inflytande än män i undervisningen. Emellertid framgår av att rektorn analyserar kunskapsresultaten utifrån kön i den årliga kvalitetsrapporten. Flera lärare ger också exempel hur de använder det centrala innehållet kring jämställdhet i den egna undervisningen och att de tänker på att använda ett inkluderande material när de exempelvis visar filmer kring olika yrken. Det framgår även exempel på skolans arbete med jämställdhet där lärarna gör vissa försök med att blanda grupper utifrån kön.

Skolinspektionen ser att även arbetet med jämställdhet behöver utvecklas men bedömer att lärares samverkan behöver prioriteras.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och följer upp lärares arbete med samverkan.

Granskningen visar att rektorn leder det pedagogiska arbetet med fokus på kunskapsuppdraget men att rektorn inte ser till att lärare i de gymnasiegemensamma ämnena och lärare i yrkesämnena samverkar kring undervisningen. Lärarna på skolan har förutsättningar att samarbeta men detta arbete leds inte av rektor vilket innebär att det inte sker någon organiserad samverkan för att skapa samband mellan utbildningarnas olika ämnen, varken mellan yrkeslärarna sinsemellan eller mellan yrkeslärarna och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena.

En tematisk granskning från Skolinspektionen har visat att det är viktigt att koppla undervisningen till elevernas yrkesinriktningar och integrera lärandet i det sammanhang där det ska användas. Yrkesämnena kan fungera som en ingång till motivation och självförtroende också i de gymnasiegemensamma ämnena, genom att eleverna i de mer praktiska yrkesämnena ska se konkreta behov av kunskaper som lärs ut i de gymnasiegemensamma ämnena.¹

Av 2 kap 8 § skollagen att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska lärare samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.² Rektorn har ett särskilt ansvar för att utbildningen organiseras så att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan utvecklar former för samverkan mellan skolenhetens lärare i yrkesämnen och lärarna i gymnasiegemensamma ämnen. En viktig grund för en ändamålsenlig gymnasieutbildning är att eleven får en helhetsbild av utbildningens olika delar och förstår hur dessa hänger ihop. Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och prägla samtliga kurser, inklusive de gymnasiegemensamma ämnena, från elevens första dag på programmet. I läroplanen för gymnasieskolan betonas helhet och sammanhang som ett sätt att motivera elever och underlätta deras lärande. Ett exempel på medel för att åstadkomma helhet och sammanhang är ämnesintegrering av gymnasiegemensamma ämnen i yrkesämnena. Rektorn behöver leda arbetet, exempelvis genom att ge uppdrag till förstälärare eller genom att skapa en tydlig dagordning för mötena. Därutöver

¹ Skolinspektionen 2017, Helhet i utbildningen på yrkesprogram.

² Förordningen (SKOLF 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Gy11), 2.1 Kunskaper

³ Gy11, 2.6 Rektorns ansvar

behöver rektorn följa upp hur arbetet bedrivs och vilka effekter det får i elevernas utbildning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att de flesta lärarna på Praktiska Gymnasiet Örnsköldsvik bedriver en undervisning som är strukturerad och varierad och att eleverna får det stöd de behöver under lektionerna. Vidare framkommer att lärarna bemöter eleverna utifrån tydliga förväntningar och lärarna arbetar för att motivera eleverna. Granskningen visar vidare att eleverna ges vissa möjligheter att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Det framgår även att lärarna anpassar undervisningen så att samtliga elever ska kunna klara av skolarbetet. Emellertid framkommer även att elever inte utmanas tillräckligt för att komma vidare i sin kunskapsutveckling.

Struktur, variation och lärarstöd i undervisningen

Granskningen visar att de flesta lärarna på Praktiska Gymnasiet Örnsköldsvik bedriver en undervisning som är strukturerad. Utifrån lektionsobservationer och i intervju med rektorn, lärare och elever framkommer att lärarna arbetar på olika sätt för att eleverna ska få en tydlig struktur. Skolan har arbetat med strukturer i undervisningen inom fokusområdet lärarskap med betoning på att varje lektion ska planeras utifrån ett tydligt fokus på vad eleverna planeras arbeta med, hur de ska arbeta och syftet med arbetet. Det framgår att flera lärare arbetar med en tydlig struktur med exempelvis uppstart och avslut av lektion och att det tydligt står uppskrivet på tavlan vad eleverna ska arbeta med under lektionen. Emellertid framgår att den gemensamma strukturen tillämpas av vissa lärare och inte av andra, vilket innebär att det i vissa fall är en stor skillnad i tydlighet genom strukturen som eleverna får utifrån vilken lektion de går på. Vidare framkommer att vissa lärare arbetar utifrån en

gemensamt framtagen rutin kopplat till elevernas APL, där de i skolans digitala lärplattform lägger upp uppgifter med instruktioner.

Granskningen visar vidare att undervisningen är varierad och att eleverna får det stöd de behöver under lektionerna. Det framgår av intervjuerna samt lektionsobservationerna att de flesta lärarna planerar för och arbetar för att på olika sätt skapa variation i arbetsätt och arbetsformer. Exempelvis arbetar majoriteten av lärarna medvetet för att se till att lektionerna innehåller olika moment, såsom lärarledda genomgångar, enskilt arbete med uppgifter, gruppdiskussioner eller praktiska övningar. Vidare beskriver lärarna hur de planerar undervisningen utifrån elevernas dagsform och generellt utifrån att deras elever behöver olika moment i undervisningen för att kunna fokusera. Rektorn och lärarna beskriver att skolan gjort vissa gemensamma insatser för att öka variationen i undervisningen. Exempelvis är variation en del av den differentierade undervisning som skolan arbetar med att utveckla. Av lektionsobservationer och i intervju med eleverna framkommer att lärarna på olika vis hjälper och stödjer eleverna i skolarbetet. Exempelvis ställer lärarna frågor till både gruppen samt enskilda elever i samband med genomgångar, och också under själva lektionen och elevernas arbetsprocesser. När eleverna arbetar med uppgifter går de flesta lärarna aktivt runt till både elever som räcker upp handen och till elever som inte gör det, i syfte att svara på elevernas frågor och ställa följdfrågor om hur eleverna tänker eller ge tips och stöd på hur de kan komma vidare.

Elevers delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges vissa möjligheter att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Av intervjuer med lärarna, eleverna och inkommen dokumentation framgår att eleverna erbjuds och får välja mellan olika arbetsuppgifter, arbetsätt och examinationsformer. Exempel som framgår är att vissa lärare låter eleverna välja om de vill redovisa sina kunskaper i form av muntlig eller skriftlig framställning. Däremot framgår att elevernas möjligheter att ha inflytande över innehållet i undervisningen är begränsade. Vidare framkommer i elevintervjuerna flera exempel på hur lärare skriftligt eller muntligt utvärderar enskilda lektioner och också större arbetsområde efter att de är avslutade. Utöver den löpande utvärderingen av undervisningen genomförs även så kallade undervisningsutvärderingar två gånger om året där alla elever besvarar frågor i en enkät om enskilda lärares undervisning. Bland annat framgår att elever får arbeta mer med specifika arbetsätt om det framkommit önskemål om det. Vidare framgår att undervisningen innehåller moment där eleverna får reflektera över sina svar med både andra elever och med läraren. Vidare tillämpas, i viss utsträckning, kamratinläring samt att eleverna får ge och ta emot

kamratrespons. I observationer framkommer också exempel som att lärare ställer frågor av reflekterande karaktär till klassen och till enskilda elever både i samband med genomgångar och under själva arbetets gång. Därutöver ges samtliga elever ytterligare möjlighet att reflektera över den egna inläringen exempelvis i samband med utvecklingssamtalen.

Motivation och stimulans i undervisningen

Granskningen visar att lärarna bemöter eleverna utifrån tydliga förväntningar och att lärarna arbetar för att motivera eleverna. I intervjuer med lärarna framkommer att lärarna bland annat arbetar med strategin att förklara varför just deras ämne är viktigt för elevernas utveckling och att även skapa intressanta kopplingar mellan sin undervisning och elevernas egna liv och erfarenheter. För att motivera eleverna att nå mer än E i betyg framhåller flera lärare att de uppmuntrar och försöker få eleverna att förstå att de kan mer. Några lärare menar här att de arbetar med ett relationellt arbetssätt som ett sätt att få elever att vilja nå längre kunskapsmässigt. Under de observerade lektionerna ger de flesta lärare genomgående bekräftande kommentarer och positiv respons till eleverna när de svarar på frågor från läraren eller när eleverna kommer vidare i arbetsuppgifterna.

Granskningen visar vidare att lärarna anpassar undervisningen så att samtliga elever ska kunna klara av skolarbetet, men att elever inte utmanas tillräckligt för att komma vidare i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare, elever och elevhälsan framkommer att personalen främst arbetar med att anpassa undervisningen för att samtliga elever ska kunna nå betyget E. Det framgår också att diskussionerna på skolan främst handlar om elevers möjlighet att nå betyget E och att mindre fokus läggs på att prata om hur elever kan utmanas i undervisningen. Enligt de intervjuade är det många elever som behöver olika anpassningar i undervisningen och vilket gör att lärarnas tid till stor del behöver användas till detta och att elever som behöver utmaningar inte får samma uppmärksamhet. I intervjuerna framkommer också att det kan behövas mer utbildning för lärare för att kunna utmana eleverna. I Skolinspektionens enkät framgår att 31 % av eleverna tycker att undervisningen alltid eller ofta är för lätt. Av intervju med rektorn framgår att rektorn ser ett behov av att utveckla undervisningen för de elever som behöver mer utmaningar, men att skolan inte har någon handlingsplan eller strategi för arbetet. I intervjuerna framkommer dock exempel på att flera lärare arbetar med uppgifter där det är möjligt att skala av och anpassa svårigheten utefter elevernas behov eller där elever erbjuds extra- eller fördjupningsuppgifter alternativt feedback kring hur de kan bearbeta och förbättra sitt arbete innan inlämning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver utforma ett arbete på skolan som leder till att elever får en anpassad undervisning som stimulerar till ett ökat lärande.

Skolinspektionens granskning visar att även om lärarna arbetar med anpassningar av uppgifter så finns det elever som inte får en undervisning som är anpassad och de utmaningar de behöver för att stimulera till ett ökat lärande.

Enligt 1 kap. 4 § skollagen ska undervisningen utgå från och anpassas efter de enskilda elevernas olika behov och förutsättningar. Varje elev ska ges ledning och stimulans efter sina förutsättningar. Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt.⁴ Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, tillsammans med enskilda lärare och lärargrupper för samtal och gemensamt arbetar kring hur lärare kan anpassa undervisningen så att den ger möjligheter för alla elever att arbeta med lektionsinnehållet på en svårighetsnivå som är lagom för dem. Diskussionerna kan även utgå från vad en utmanande undervisning innebär och hur lärare kognitivt kan utmana eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Rent konkret kan det handla om att som lärare erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan för elever, att extra uppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande. Forskning visar att det centrala är att eleverna utmanas på en nivå strax ovanför sin nuvarande förmåga för att lärande ska äga rum. Lärande ska ske så att det utmanar alla elever oavsett vilken nivå de befinner sig på. Om utmaningarna blir för få sker inget lärande och eleverna tappar ofta intresse och motivation. Om kraven istället blir för höga och stödet för begränsat riskerar eleverna att bli frustrerade och ge upp. Utvärderingar

⁴ Gy11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

⁵ Gy11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

visar även att en hög andel individuellt arbete snarare får till följd att eleverna blir mindre engagerade i skolarbetet och att de uppnår sämre studieresultat. Vidare kan rektorn organisera så att lärare får möjlighet att dela med sig av metoder och arbetsätt för att på så sätt sprida goda exempel. Rektorn behöver sedan, eventuellt i samverkan med specialpedagog och förstelärare, följa upp hur samtliga lärare arbetar med anpassning av undervisningen för att utmana och stimulera och sätta in stödåtgärder vid behov.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1

Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att det på skolan förekommer ett samlat och ändamålsenligt arbete för att skapa och bibehålla studiero i undervisningen samt att lärare vidtar åtgärder vid behov. Vidare framkommer att skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet.

Skolans arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det på skolan förekommer ett samlat och ändamålsenligt arbete för att skapa och bibehålla studiero i undervisningen samt att lärare vidtar åtgärder vid behov. Av inkommen dokumentation och i intervju med rektorn, representanter från elevhälsan, lärare och elever framgår att skolan genomför regelbundna elevenkäter för att ta reda på elevernas upplevelser av och synpunkter på studieron. Personalen pratar också inom kollegiet och med eleverna om vad studiero innebär, vad som förväntas av alla och vad eleverna som grupp och som enskilda individer behöver för att få studiero. Även på utvecklingssamtalen får eleverna tillfälle att diskutera sin egen upplevelse av studieron.

Vidare framgår att personalen bedriver ett förebyggande arbete kopplat till studieron genom att skolan sedan tidigare läsår tagit fram ordnings- och trivselregler, som rektorn tillsammans med personalen dock har reviderat utifrån nuvarande behov.

Under läsåret har biträdande rektorn tillsammans med några i kollegiet gått runt i samtliga klasser på skolan och pratat om ordnings- och trivselreglerna. I samband med detta har även elevernas egna synpunkter och önskemål inhämtats. Rektorn har dessutom, som tidigare beskrivs i detta beslut, tillsatt resurspersonal i olika klasser vilket möjliggör en dels mer effektiv uppdelning i grupper dels att resurspersonalen bidrar som extra stöd i undervisningen för att skapa och säkerställa en fungerande studiemiljö för eleverna. Därtill finns hjälpmedel såsom skärmar och hörselkåpor att låna så att elever lättare kan bibehålla fokus.

Lärare vidtar även ändamålsenliga åtgärder vid behov. Exempel som framkommer är bland annat att lärarna aktivt använder sig av grupprum då det är möjligt, för att dela upp klassen i mindre grupper eller ge elever som gynnas av att arbeta i annan studiemiljö än klassrummet möjlighet till det. Lärarna använder sig också strategiskt av pauser under lektioner i syfte att öka elevernas förmåga att hålla koncentrationen under längre lektionspass. Av lektionsobservationer framgår att majoriteten av eleverna kan arbeta utan att bli avbrutna av andra elever i samband med att de arbetar på egen hand utifrån lärarnas instruktioner. I de fall ljudnivån ökar får majoriteten av lärarna eleverna att dämpa ljudnivån genom att på olika vis leda tillbaka klassen eller enskilda elever till det planerade arbetet. Exempel som framgår i lektionsobservationerna är avledande kommentarer och frågor kring det planerade arbetet.

Skolans arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet. Utifrån inskickat material, intervjuer med rektorn, elevhälsan och eleverna och resultat i Skolenkäten framgår att eleverna upplever en hög grad av trygghet på skolan. Som en del av skolans främjande arbete ingår det i elevhälsans uppdrag att ha en aktivt trygghetsskapande roll för eleverna där delar av elevhälsan är ute mycket i verksamheten som stöd till elever under skoldagen, genom att exempelvis fånga upp elever som har svårt att komma till skolan och att sedan hjälpa dem in i klassrummet. Skolans personal arbetar även aktivt med att röra sig i skolans utrymmen som en del av skolans främjande arbete. Gällande APL har elevhälsan skapat en mall där mentorn stämmer av utifrån vad eleven behöver när hen kommer ut på APL-platsen och där även elevhälsan stöttar mentorerna vid behov. Som en del av skolans förebyggande arbete ingår elevhälsans regelbundna besök i klasserna där elevhälsan får information om eventuella utmaningar som finns gällande både klass- och elevsituationen. Därutöver framgår även att elevernas upplevelse av tryggheten på skolan och APL kartläggs genom elevenkäter och genom samtal med elever exempelvis vid utvecklingssamtal. Vidare framgår att många elever upplever att det finns en trygghet

på skolan i att kunna säga till och få respons av mentorn om någonting inte fungerar på APL eller i ett specifikt ämne där eleven känner sig otrygg. Det framkommer även att skolan i samråd med polisen och BRÅ (Brottsförebyggande rådet) skapat en ANDTS-plan (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel) utifrån att det skett en ökad förekomst av droger i kommunen och att skolan ska kunna göra aktiva insatser då behov uppstår. Som förebyggande arbete har även skolans personal varit ute och pratat om droger. Det framgår också att skolan, trots generellt goda resultat i LoV-enkäten, arbetat för att ytterligare förbättra elevernas upplevelse av tryggheten detta läsår. I senaste analysarbetet ser rektorn en positiv effekt på tryggheten.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn analyserar betyg och resultaten på de nationella proven i syfte att identifiera eventuella avvikelser men att rektorn inte söker förklaringar till avvikelserna i dialog med lärarna. Vidare ger rektorn inte lärarna förutsättningar att diskutera och samverka i arbetet med bedömning och betygssättning.

Analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn analyserar betyg och resultaten på de nationella proven i syfte att identifiera eventuella avvikelser men att rektorn inte söker förklaringar till avvikelserna i dialog med lärarna. Av inkommen dokumentation framgår att rektorn analyserar betyg och gör jämförelser mellan exempelvis kurser, program och resultat över tid i syfte att identifiera eventuella avvikelser. Vidare jämför och analyserar rektorn resultat på de nationella proven och elevernas kursbetyg. Skolverkets officiella statistik för läsåret 2021/2022 vad gäller andel elever med lägre, lika eller högre kursbetyg jämfört med provbetyg på de nationella proven visar på tydliga avvikelser. I

ämnena matematik och svenska sätter lärarna i flera fall ett högre kursbetyg jämfört med provbetyg. I matematik fick 57,8 % av eleverna högre kursbetyg jämfört med resultatet på nationella provet och motsvarande siffror i svenska var 72,7 %. Av intervjuerna med rektorn och lärarna samt inkommen dokumentation framgår att rektorn identifierat avvikelserna men att rektorn inte sökt förklaringar till dessa i dialog med lärarna. Det framgår också att de förklaringar rektorn har till avvikelserna inte ger svar på varför lärarna sätter högre betyg är elevernas resultat på nationella proven utan endast handlar om eventuella orsaker till att måluppfyllelsen minskat. Vidare framkommer i intervjuer med lärarna att de inte för en diskussion kring eventuella avvikelser i kursbetyg och nationella provresultat.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn inte ger lärarna förutsättningar att diskutera och samverka i arbetet med bedömning och betygssättning. Det framgår av de samlade intervjuerna att det inte finns något systematiserat samarbete mellan lärarna, varken inom den egna organisationen eller med lärare på andra skolor, kopplat till bedömning. När det gäller lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena framkommer enstaka exempel på tidigare ämnesövergripande samarbete, men utöver det är majoriteten ensamma i undervisningen av sina ämnen och likaså i att göra bedömningar och sätta betyg. Det framgår även att yrkeslärarna är ensamma i bedömningen av elevernas sammantagna kunskaper och likaså den slutliga betygssättningen. Emellertid framgår i intervjuer med rektorn och lärarna att alla lärare som undervisar i de gymnasiegemensamma ämnena samt vissa av yrkeslärarna under läsåret gått en koncernutbildning gällande bedömning och betygssättning. Skolan har även genomfört en lokal utbildning om betyg och bedömning lett av förstelärare. Vad gäller bedömning av elevernas kunskaper och förmågor i samband med APL framgår att mentorn stämmer av med handledaren vid minst fyra gånger per läsår och att läraren sedan jämför elevens prestation på praktiken mot prov och andra teoretiska moment som läraren bedömt. Vidare framgår att lärarna som undervisar i de ämnen där eleverna skriver nationella prov har ett samarbete i två av tre ämnen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utifrån en analys av skillnader i betyg i olika ämnen och mellan resultat på nationella ämnesprov för diskussioner med lärare i syfte att hitta förklaringar till avvikelser.

Granskningen visar att rektorn följer upp betyg i syfte att identifiera eventuella avvikelser men att rektorn inte för diskussioner med lärarna och söker förklaringar till avvikelserna.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.⁶

För att ge stöd till skolorna har Skolverket tagit fram allmänna råd om betyg och betygssättning. Dessa allmänna råd innehåller rekommendationer om hur lärare, rektorer och huvudmän kan arbeta för att betygen ska bli så rättvisande och likvärdiga som möjligt. Av de allmänna råden framgår bland annat att arbetet med uppföljning av betygen och betygssättningen är en del av det systematiska kvalitetsarbete som rektorn leder. Om rektorn identifierar avvikelser inom och mellan ämnen och elevgrupper är det viktigt att rektorn undersöker om dessa är motiverade eller inte.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet, även följer upp om det finns skillnader och avvikelser mellan betyg i olika ämnen och mellan resultat på de nationella proven och kursbetyg. Sedan rekommenderas rektorn att tillsammans med enskilda lärare, lärargrupper och specialpedagog föra samtal om och söka förklaringar till identifierade skillnader och avvikelser samt att undersöka om dessa är motiverade. Vidare bör rektorn tillsammans med lärarna diskutera vilka eventuella förändringar som behöver genomföras. Sådana förändringar kan exempelvis handla om hur lärare samverkar kring såväl planering av undervisningen som bedömning, vilka metoder lärarna använder för att kvalitetssäkra sina bedömningar eller om behov av kompetensutveckling inom området bedömning och betygssättning.

⁶ Gy11, 2.6 Rektorns ansvar

⁷ Skolverket (2018), Betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Stockholm, s 42 ff.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Fredrik Joneman

Föredragande
Signerat av: Fredrik Joneman

I handläggningen av ärendet har även Nerman Hopovac medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tre hela lektionsobservationer och fem besök på yrkesprogram.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 9-11 maj 2023. Besöket genomfördes av Fredrik Joneman och Nerman Hopovac.

Skolan består av elva yrkesprogram med sammanlagt 180 elever. Av de elever som tre år tidigare började sin yrkesutbildning tog 71 % gymnasieexamen år 2022.